

Hvem kan hjelpe ved bekymring for rusbruk?

Renate Trellevik, SLT koordinator/Utekontakten

Natasha Chapman, URO Helse Bergen

Monica Mørk, Politiet

BEKYMINGSVERDIG RUSMIDDELBRUK BLANT BARN OG UNGE I BERGEN

KARTLEGGINGSRAPPORT
2023

UTEK
KONT
TAKT
TEN I
BERG
RGEN

BERGEN
KOMMUNE

Vi har siden januar 2023 samlet data på følgende måter

- Innledende konsultasjon (24 instanser)
- Eksisterende litteratur og data
- Telefonintervjuer (49 intervjuer)
- Nøkkelinformantintervjuer (9 intervjuer)
- Fokusgruppeintervjuer (3)
- Ungdomsmøte
- Målgruppeintervjuer (10 intervjuer)
- Avsluttende konsultasjon (25 instanser)
- Feltrapporter/observasjon

Begrepsavklaring

- Målgruppe: Barn og ungdom i Bergen kommune mellom 11-18 år.
- Rusmidler: Alkohol, vanedannende legemidler og illegale rusmidler.
- Bekymringsverdig bruk av rusmidler: Gjennom kartleggingen kom det frem at rusmiddelbruk blant ungdommer anses som særlig bekymringsfullt når det går utover hvordan ungdommen lever livet sitt med tanke på skole, sosiale- og familiære relasjoner, samt deres psykiske helse.
- Tidlig debut: Utforskning av rusmidler i ungdomsskolealder eller tidligere.

Hvem er det er grunn til å være bekymret for?

Få indikatorer på rusmiddelbruk blant ungdommer under 13 år

Ungdom som utvikler et bekymringsverdig rusmiddelbruk, er primært i aldersgruppen 14-17 år

Ungdommene som utvikler et bekymringsverdig rusmiddelbruk har oftere enn andre hatt normbrytende atferd i barnehage-
barneskolealder

Kjønnsmessig er det i målgruppen relativt lik fordeling vedrørende det å utvikle et bekymringsverdig forhold til rusmiddelbruk. Jentene ser ut til å «ta igjen» guttene

Hva kjennetegner situasjonen til ungdommene det er knyttet bekymring til?

Vanskelige hjemmeforhold/Fraværende foreldreskap

Psykiske helseutfordringer

Bor hjemme, men vil ikke være hjemme

Manglende mestringsfølelse og utenforskap

Utdrag fra målgruppeintervju, gutt 14 år.

Hvilke rusmidler er mest brukt?

- *Alkohol, hasj, xanny, molly. Kokain – men ikke i min gjeng.*

Hvordan skaffer ungdom rusmidler?

- *Det er bare en kjapp melding på snapchat eller man kan gå til narkisgaten eller korskirken.*

Er det sånn at man kjøper ulike rusmidler de ulike stedene?

- *Man kjøper gjerne Partydop på snapchat. Hasj kan man kjøpe begge steder. Om man skal ha tak i opioider eller benzo går man gjerne på Korskirken*

Rusmiddelbruk, normalisering og tilgjengelighet

Normalisering av, og manglende kunnskap om rusmiddelbruk

Rusmidler fremstår veldig tilgjengelige for ungdommene

Kjøp og salg foregår i stor grad over sosiale medier som Wickr, Snapchat, Instagram og Telegram

Korskirkeallmenningen/Vågsbunnen oppgis av noen som markeds plass for å kjøpe rusmidler

Alkohol og cannabis oppgis som mest brukte rusmiddel blant målgruppen.

I tillegg oppgis MDMA/ecstasy, piller* og kokain

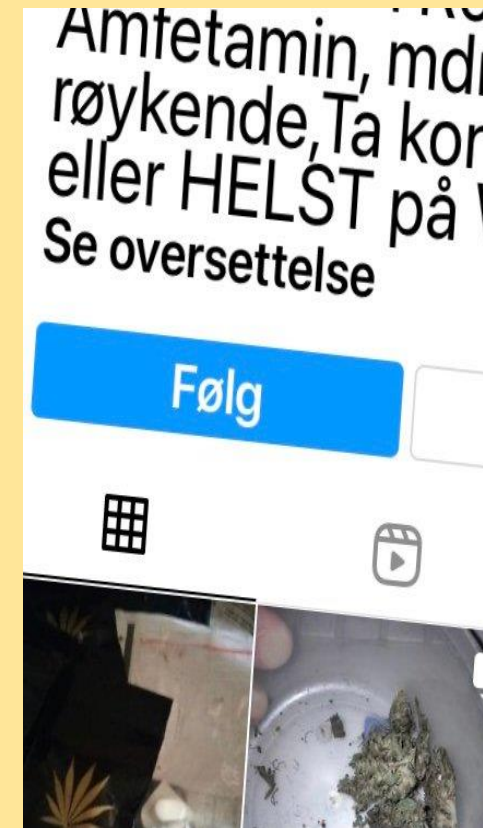

foto: Haugesunds avis

Barrierer mot å oppsøke/motta hjelp

- Ungdommene ikke ønsker å skuffe egne foreldre, og de frykter at foreldrene skal bli sinte
- Ungdommene oppfatter ikke selv rusmiddelbruken som et problem og har høy terskel for å uttrykke bekymring på vegne av venner
- Ungdommene har manglende kunnskap om, og frykt for barnevernet
- Meldeplikt, og det som oppleves som brudd på taushetsplikt, trekkes frem av flere ungdommer
- Manglende kompetanse på å snakke med ungdommer generelt, og om rus spesielt
- Hjelpen oppleves utilgjengelig når ungdommen er klar- lokasjon, åpningstid, ventelister
- Manglende samarbeid på tvers av instanser

Hvordan bør vi ta tak i utfordringene nå?

- Tydelig og tilgjengelig informasjon (for alle)
- Samarbeid
- Snakk med ungdommene
- Kompetanse
- Sosialfaglig kompetanse i skolene
- Fritid
- Avrusning/døgnbehandling
- Sosialfaglig tilstedeværelse på åpne russcener

Utdrag målgruppeintervju, gutt 16 år.

Synes du at voksne er gode på å hjelpe ungdommer?

Egentlig ikke, min opplevelse er at de ikke har vært så flinke. De som snakker med meg bryr seg ikke om mine problemer, de blir bare sinte på meg og det hjelper ikke. Ingen har faktisk spurt meg om mine problemer eller spurt hva det handler om.

Hvordan kan politiet bidra i det rusforebyggende arbeidet knyttet til barn og unge i Bergen?

En endring i politiets praksis

- Mandat: Regjeringen ønsker å endre myndighetenes reaksjoner mot personer som tas for bruk og besittelse av narkotika fra straff til hjelp, behandling og oppfølging
- "Bakgrunnen for rusreformen er en erkjennelse av at rusproblematikk i all hovedsak er en helseutfordring".
- "Straffeforfølgning av bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk har bidratt til stigmatisering, marginalisering og sosial utstøting og kan ha stått i veien for å møte den enkelte bruker med hensiktsmessige og tilpassede tilbud og oppfølging".
- Skiller ikke på voksne og ungdommer

Hvilken betydning har det for politiets rolle i det rusforebyggende arbeidet?

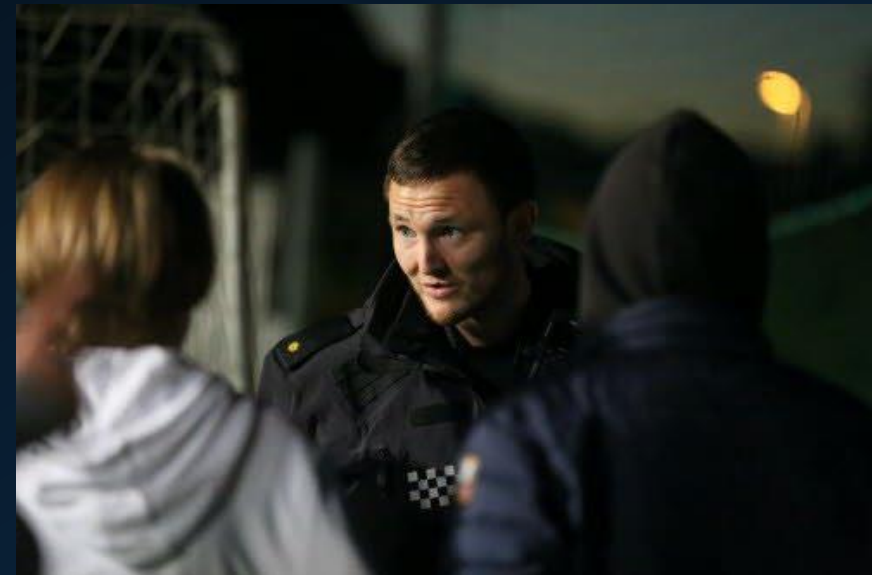
- Politiet spiller ikke lenger hovedrollen i det rusforebyggende arbeidet.
- Det er avgjørende at politiet har et godt samarbeid med SLT, skolene, barneverntjenesten, helse og andre instanser som jobber med barn og unge.

Hvordan kan politiet bidra?

- Økt oppdagelsesrisiko for bruk av ulovlige rusmidler ved tilstedeværelse der ungdom ruser seg
- Tilstedeværelse på sosiale medier der omsetning finner sted – Politiets nettpatrolje vest.
- Bruke straffesakssporet
 - Noen endringer i praksis på bruk av tvangsmidler
 - Tidlig ute
 - Rådgivende enhet
 - Ungdomsstraff/ungdomsoppfølging
- Foredrag/undervisning
- Bekymringer kan drøftes med politikontakt/forebygger

- Bekymringsamtale
- Deltakelse i ansvarsgrupper/kjernegrupper rundt barn/ungdommer som strever

UTEK KONT TAKT TEN I BERG RGEN

Utekontakten

- Bergen kommune
- Oppsøkende sosialt arbeid
- 27 feltarbeidere, 3 psykologer, 2 erfaringskonsulenter
- Byomfattende tjeneste
- Tilgjengelig både dag, kveld og helg
- Forebygge problemutvikling
- Ha oversikt over trender, miljøer og endringer i bybildet

Utekontakten

/Ute etter nye muligheter/

- **Oppsøkende sosialt arbeid**
- Inne hos Utekontakten (drop-in)
- **Oppsøkende psykologer**
- Erfaringskonsulenter
- Inkludering gjennom deltidsarbeid
- Oppsøkende digitalt arbeid (gaming)
- Prosjekt Nye Muligheter
- Ungdomsredaksjon – sosiale medier
- **Rusforebyggende ungdomsteam**
- **Tidlig Ute - alternativ til straff**
- **Rådgivende enhet for russaker**
- Kartleggingsarbeid- HKH
- Tiltak mot radikalisering (mentor)
- Tiltak mot menneskehandel
- Tiltak mot æresrelatert vold

Rusforebyggende ungdomsteam (RFUT)

- Et arenafleksibelt team med spisskompetanse på rusproblematikk blant barn og unge.
- Jobber oppsøkende på gaten og på andre arenaer hvor ungdommer oppholder seg.
- Teamet består av to feltarbeidere, to psykologer og en erfaringskonsulent fra Utekontaktens oppsøkende avdeling.
- Tilbyr lett tilgjengelig hjelp og støtte til ungdom og deres nettverk.

Rusforebyggende ungdomsteam

Tilbyr bistand i enkeltsaker med unge som strever med rusproblematikk, rådgivning til foresatte og samarbeidspartnere på individ- og systemnivå og undervisningsopplegg for foresatte, ansatte og skoleelever.

Teamet tar imot henvendelser fra ulike samarbeidspartnere og etterstreber rask responstid.

Har for tiden et særlig fokus på oppsøkende sosialt arbeid på, og i området rundt, den åpne russcenen i Vågsbunnen.

Ansatt i RFUT har ansvaret for Rådgivende enhet for russaker og Tidlig ute.

Arbeidet i teamet baserer seg på kunnskap fra

Kontakt med ungdommer på gaten

Individuell oppfølging

Føre var rapportering

Tidlig Ute / Rådgivende enhet for russaker

Prosjektarbeid (Nye muligheter, Jobbprosjektet)

HKH (2023)

Tett samarbeid med KORUS

Tett samarbeid med URO

Faglitteratur

Hva kan rusforebyggende ungdomsteam bistå med?

- Utarbeide tilpasset undervisningsopplegg for henholdsvis barn og unge, samt foresatte/ ansatte.
- Teamet kan bistå med forsterket innsats i en tidsavgrenset periode på skoler eller i områder hvor deres tilstedeværelse er ønsket.
- På bakgrunn av en økning i antall ungdommer i og rundt den åpne russcenen i Vågsbunnen, har Utekontakten besluttet å ha en forsterket innsats i området, med tilstedeværelse to ganger daglig.

Hva kan rusforebyggende ungdomsteam bistå med?

- Veiledning/ støttesamtaler i situasjoner hvor ansatte/førelde/venner, el. har behov for dette.
- Individuell oppfølging til ungdommer med utfordringer knyttet til rusmiddelbruk. Det er ingen ventetid.
- Kompetanseheving på hvordan prate med ungdommer om rusmiddelbruk, hvor utforskning av rusens funksjon står sentralt.

Kontaktinformasjon

- utekontakten@bergen.kommune.no
- Utekontakten: 977 40 533

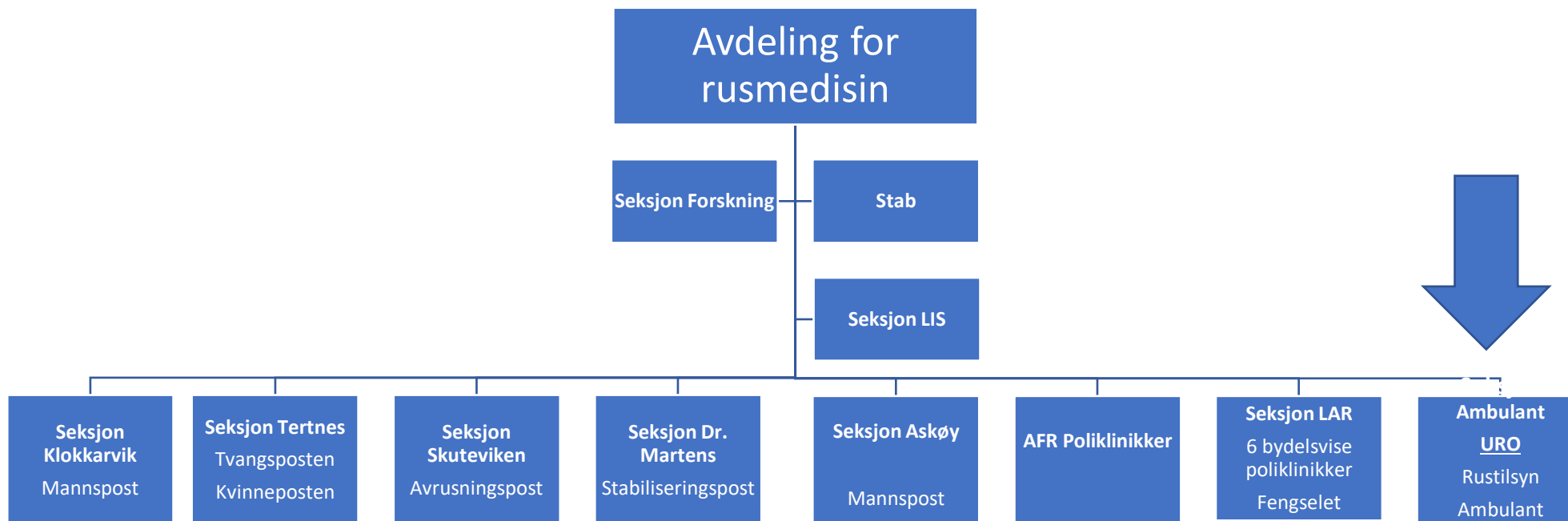
URO- UNG RUSOPPDAGELSE

NATASHA FUGLEBAKK
KLINISK SOSIONOM OG TEAMKOORDINATOR I URO

Hvem er URO?

- Erfaringskonsulent
- Overlege
- Barnevernspedagog
- Klinisk sosionom
- Psykolog
- Psykologspesialist

Hva er URO?

Oppstart 01.12.20

Et avklaringsteam

«halvannenlinje»

Er til for dem som har vansker med å benytte eksisterende henvisningsvei

Målgruppe:

Ungdom og unge voksne i alderen 15-25 år,

hvor det er tegn til bekymringsfull bruk av rusmidler

Ikke krav til at man oppfyller diagnostiske kriterier

Ikke krav til at man er sikker på om man har et problem eller vil ha hjelp

Hvorfor URO?

Opplevelsen av at hjelpen kommer for seint med tanke på gjennomsnittlig alder for rusdebut (ca 15 år)

Ønske om å snu en negativ utvikling før problemene vokser seg for store

Tilbakemelding fra tjenester i kommunene om at man opplever behov for hjelp fra spesialisthelsetjenesten

En tanke om at veien inn til hjelpeapparatet kan være for lang og kronglete for ungdommen

Den vanlige henvisningsveien til Avdeling for rusmedisin

Hvordan jobber URO?

Direkte kontakt- det trengs ingen henvisning

Alle kan ta kontakt

Anonym drøfting

Veiledning til pårørende og hjelpeapparat

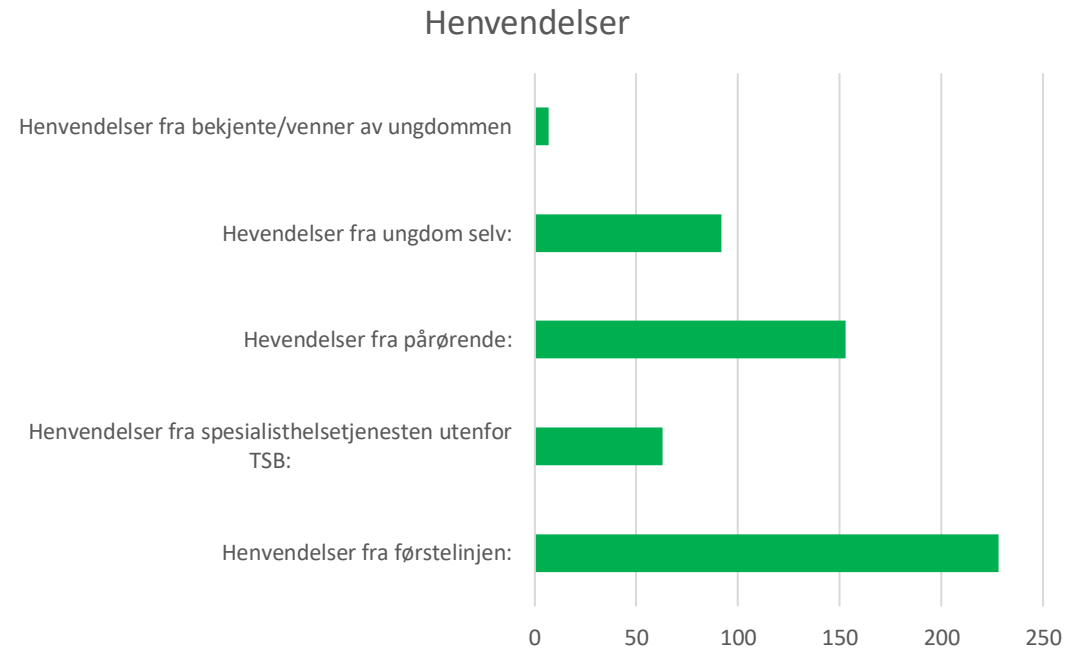
Rask respons- time 1 -2 dager etter henvendelsen

Fleksibelt møtested- ungdommen velger selv hvor vi skal treffes, og ungdommen kan ta med seg en venn eller voksenperson

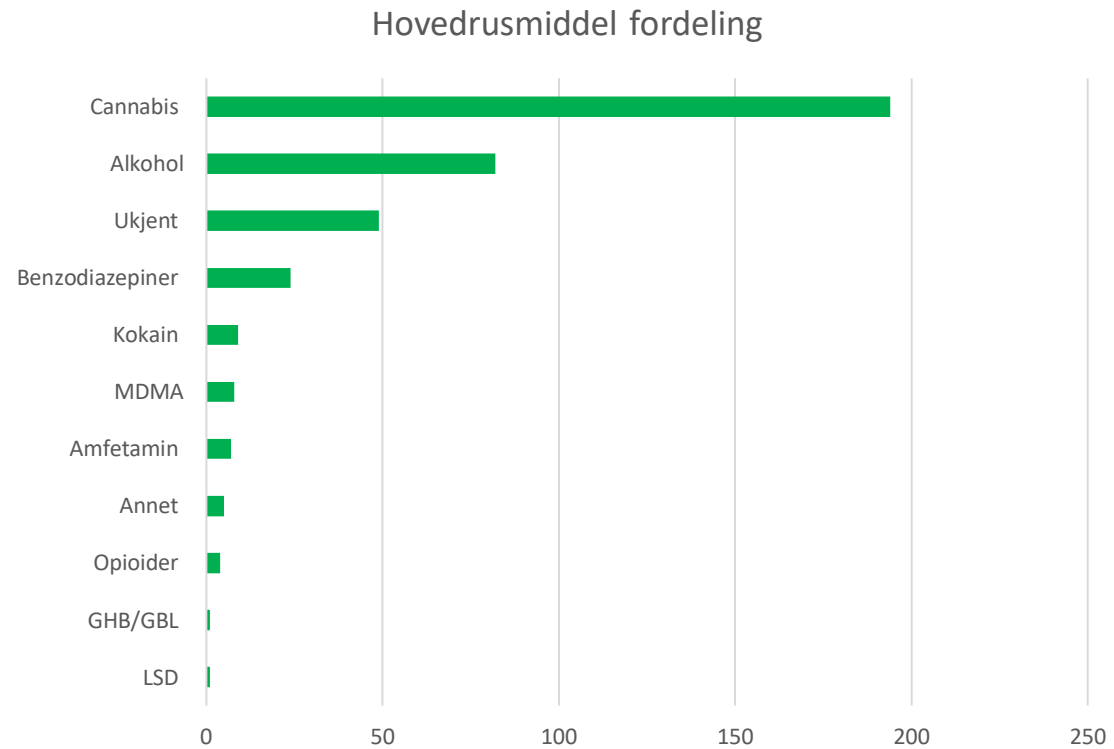

Hvem henvender seg til URO?

- Ungdommer, pårørende og samarbeidspartnere ringer inn til URO.
- Henvendelsene kan være både fra eller om navngitte ungdommer, men de kan også være anonymisert.

Hva ruser de seg på?

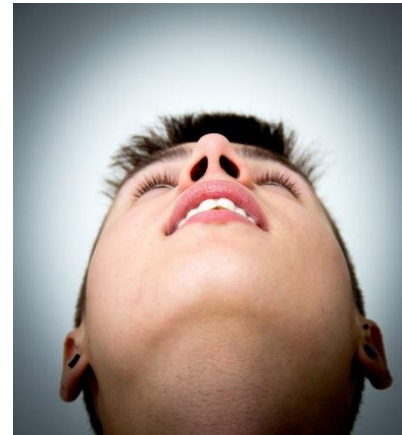

Hvem vil ha hjelp fra URO?

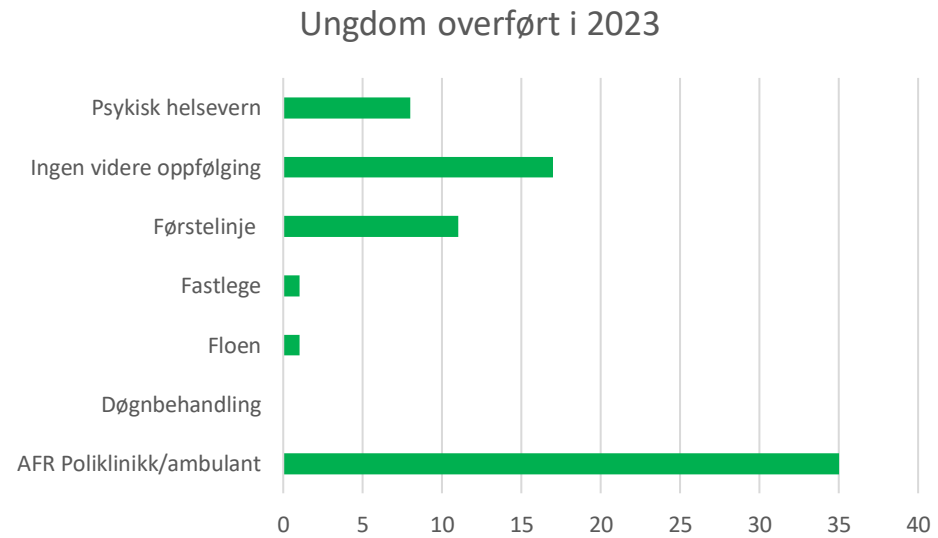
Av alle henvendelsene URO har fått, har 171 ungdommer ønsket avklaringssamtaler og videre avklaringsforløp.

12 jenter og 20 gutter er i prosjektet nå.
Den yngste er 13 år, den eldste 25 år gammel.
Gjennomsnittsalderen er 19 år.

De fleste bor i Bergen kommune,
noen ungdommer bor i omegnskommuner

Hvor går veien videre for ungdommene?

Hva sier ungdommene? - noen utdrag:

- *Jeg hadde aldri trodd at jeg skulle gjøre dette. Jeg er kjempetakknemlig for all hjelp.*
- *Jeg kom hit i rett tid av egen vilje.*
- *De rundt meg merker en stor forandring hos meg.*
- *Jeg tenker mer gjennom om jeg skal røyke eller ikke- og flere ganger har jeg latt være.*
- *Jeg har trappet ned, har innsett at dette ikke er bra for meg.*
- *Det var bra at jeg kom så raskt til, og at venninnen min kunne ta kontakt direkte uten henvisning. Bra at det var lav terskel og hyppige samtaler.*

Sånn når dere oss:

- Telefon 415 24 141 fra 08:00 til 15:30 alle hverdager
- Nettside: <https://helse-bergen.no/avdelinger/rusmedisin/rusmedisin-ambulant-seksjon/uro>
- Facebook: [URO - Ung rusoppdagelse | Facebook](#)
- Instagram: uro_ung_rusoppdagelse
- Snapchat: URO Ung_rusoppdagelse

«Bekymringsverdig rusmiddelbruk
blant barn og unge» kan lastes ned
her:

